

ĢENERĀLADVOKĀTA M. POJAREŠA MADURU

[M. POIARES MADURO] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 18. janvārī¹

1. Sakarā ar šo tiesvedību par pienākumu neizpildi Tiesai pirmo reizi jāizskata iespējams EKL 292. panta un EAEK 193. panta pārkāpums. Komisija uzskata, ka Īrija ir pārkāpusi šos noteikumus, kā arī EKL 10. pantu un EAEK 192. pantu, iesniedzot izskatīšanai strīdu ar citu dalībvalsti (Apvienoto Karalisti) šķīrējtiesā, kas izveidota saskaņā ar Apvienoto Nāciju Jūras tiesību konvenciju (turpmāk tekstā — “Konvencija”).

2. Saskaņā ar EKL 292. pantu un tās redakcijai identisko EAEK 193. pantu, “risinot domstarpības, kas saistītas ar šā Līguma interpretāciju vai piemērošanu, dalībvalstis apņemas izmantot tikai tādas domstarpību izšķiršanas metodes, kādas paredz šis Līgums”. Lai noskaidrotu, vai šie noteikumi tika pārkāpti, Tiesai jānosaka, vai jautājumi, par kuriem Īrija iesniedza prasību šķīrējtiesā, ietilpst Kopienų tiesību piemērošanas jomā.

I — Fakti un pirmstiesas process

3. Šis tiesvedības sākums meklējams strīdā starp Īriju un Apvienoto Karalisti par rūpnīcas MOX darbību Sellafildā, Anglijas ziemeļaustrumos, Īrijas jūras krastā. Rūpnīca ir paredzēta, lai pārstrādātu plutoniju no izlietotās atomdegvielas, sajaucot plutonija dioksīdu ar noplīcināto urāna dioksīdu un pārveidojot to par jauktu oksīdu degvielu (“mixed oxide fuel”, turpmāk tekstā — “MOX”), ko var izmantot kā enerģijas avotu atomelektrostacijās.

4. Apvienotā Karaliste apstiprināja *British Nuclear Fuel plc* (turpmāk tekstā — “BNFL”) rūpnīcas MOX būvniecību pēc tam, kad 1993. gadā BNFL publicēja pētījumu par ietekmi uz vidi. Rūpnīca tika pabeigta 1996. gadā. 2001. gada 3. oktobrī pēc piecu sabiedrisko aptauju veikšanas par rūpnīcas MOX ekonomiskā pamatojuma pamatotību Apvienotā Karaliste piešķīra BNFL atļauju darbināt rūpnīcu un ražot MOX.

1 — Oriģinālvaloda — portugāļu.

5. 2001. gada 25. oktobrī Īrija, atsaucoties uz to, ka Apvienotā Karaliste ir pārkāpusi vairākas Konvencijas tiesību normas, šķirētīesā, kas izveidota saskaņā ar Konvencijas VII pielikumu, uzsāka procesu par rūpnīcu *MOX* pret Apvienoto Karalisti².

7. 2003. gada 15. jūlija vēstulē Īrija paskaidroja, ka tā nepiekrīt Komisijas nostājai. 2003. gada 19. augustā Komisija nosūtīja Īrijai argumentētu atzinumu par arbitrāžas tiesvedības uzsākšanu saistībā ar rūpnīcu *MOX* pret Apvienoto Karalisti saskaņā ar Konvenciju. 2003. gada 16. septembrī Īrija atbildēja, ka Komisijas viedoklis to joprojām nepārlicina. 2003. gada 15. oktobrī Komisija cēla prasību Tiesā.

6. 2002. gada 20. jūnijā notika Komisijas dienestu un Īrijas tikšanās par domstarpībām par rūpnīcu *MOX*³. 2003. gada 15. maijā Komisija nosūtīja Īrijai oficiālu brīdinājuma vēstuli, paužot nostāju, ka, uzsākot pret Apvienoto Karalisti tiesvedību saskaņā ar Konvenciju, Īrija nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar EKL 10. un 292. pantu un EAEK 192. un 193. pantu.

2 — Turklāt 2001. gada 9. novembrī saskaņā ar Konvencijas 290. panta 5. punktu Īrija iesniedza lūgumu Jūras tiesību starptautiskajai šķirētīesai (turpmāk tekstā — “Šķirētīesā”) par pagaidu [neregulējuma] pasākumiem, proti, par rūpnīcas *MOX* atļaujas un radioaktīvo materiālu starptautiskās kustības apturešanu saistībā ar rūpnīcu *MOX*. Šķirētīesā noteica atsevišķus pagaidu pasākumus, kas atšķiras no tiem, kurus lūdz Īrija: Šķirētīesā, 2001. gada 3. decembra rīkojums lieta Nr. 10, Rūpnīcas *MOX* lieta (Īrija/Apvienotā Karaliste), Pagaidu pasākumi, Spriedumu, konsultatīvo secinājumu un rīkojumu krājums 5 (2001), II daļa, 51.–54. lpp.

3 — Īrija bija uzsākusi līdzīgu strīdu neregulēšanas procedūru pret Apvienoto Karalisti saskaņā ar Konvenciju par Ziemeļaustrumatlantijas jūras vides aizsardzību (turpmāk tekstā — “*OSPAR* konvencija”). Īrija apgalvoja, ka Apvienotā Karaliste ir pārkāpusi *OSPAR* konvencijas 9. pantu. *OSPAR* Šķirētīesā noraidīja Īrijas prasību: 2003. gada 2. jūlija galīgais spriedums strīdā par piekļuvi informācijai saskaņā ar *OSPAR* konvencijas 9. pantu (Īrija/Apvienotā Karaliste). Šī tiesvedība pret Īriju attiecas vienīgi uz strīdu neregulēšanas procedūras uzsākšanu saskaņā ar Konvenciju.

II — Izvirzītie jautājumi

8. Tiesai tikai retos gadījumos ir ticis lūgts, lai tā izskatītu strīdu starp divām dalībvalstīm⁴. Taču, pamatojoties uz EKL 220. pantu saistībā ar EKL 227. pantu un EAEK 136. pantu saistībā ar EAEK 142. pantu, Tiesas kompetencē ir tādi strīdi, kuri attiecas uz EKL vai EAEK līguma piemērošanu un interpretāciju⁵.

4 — Pieci citi šādi strīdi ir iesniegti Tiesā. Divos gadījumos procedūra beidzās ar spriedumu: 1979. gada 4. oktobra spriedums lieta 141/78 Francija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, 2923. lpp.) un 2000. gada 16. maija spriedums lieta C-388/95 Beļģija/Spānija (*Recueil*, I-3123. lpp.). Divas lietas tika atsauktas un izslēgtas no reģistra (1977. gada 15. februāra rīkojums lieta 58/77 Īrija/Francija, Krājumā nav publicēts; un 1992. gada 27. novembra rīkojums lieta C-349/92 Spānija/Apvienotā Karaliste, Krājumā nav publicēts). Viena lieta šobrīd tiek skatīta: lieta C-145/04 Spānija/Apvienotā Karaliste.

5 — Citas normas EKL un EAEK līgumā, saskaņā ar kurām dalībvalstu strīdus var iesniegt Tiesā, ir EKL 88. panta 2. punkts, EKL 95. panta 9. punkts, EKL 239. pants, EKL 298. pants un EAEK 154. pants.

9. EKL 292. pants un EAEK 193. pants noteic, ka šī ir ekskluzīva kompetence. Kopā šīs tiesību normas Kopienų Tiesai rada tā saukto "kompetences monopolu" attiecībā uz dalībvalstu strīdiem par Kopienų tiesību piemērošanu un interpretāciju⁶.

10. Tiesas ekskluzīvā kompetence dalībvalstu strīdos par Kopienų tiesībām ir līdzeklis, kā pasargāt Kopienų tiesiskās kārtības autonomiju⁷. Tā kalpo, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis neuzņemas juridiskas saistības saskaņā ar starptautiskajām publiskajām tiesībām, kas var būt pretrunā to saistībām, kas izriet no Kopienų tiesībām. Būtibā EKL 292. pants un EAEK 193. pants izsaka lojalitātes pienākumu Kopienų līgumu radītajai tiesiskajai sistēmai. Dalībvalstis ir vienojušās atrisināt savas domstarpības līgumos norādītajos veidos; tām jāatturas no strīdu, kas saistīti ar šiem līgumiem, izšķiršanas ar citām strīdu risināšanas metodēm⁸.

11. Komisija apgalvo, ka Īrija ir pārkāpusi šo noteikumu, iesniedzot izšķiršanai savu strīdu ar Apvienoto Karalisti par rūpniecību *MOX* šķirējtiesai, kas izveidota saskaņā ar Konvenciju. Būtiskais jautājums, kas šai Tiesai jāizlemj, ir, vai strīds skar Kopienų tiesības. Tiesai jāpārbauda un jāsalīdzina, no vienas puses, savas kompetences apjoms un, no otras puses, šķirējtiesā iesniegtā strīda priekšmets.

12. Šķirējtiesā Īrija apgalvo, ka Apvienotā Karaliste ir pārkāpusi triju veidu pienākumus. Pirmkārt, pienākumu veikt pienācīgu novērtējumu iespējamai ietekmei, kādu rūpniecībai *MOX* piešķirtā atļauja var atstāt uz Īrijas jūras vidi. Šajā sakarā Īrija atsaucas uz Konvencijas 206. pantu. Otrkārt, pienākumu sadarboties ar Īriju kā ar daļēji slēgtās Īrijas jūras piekrastes valsti, lai veiktu nepieciešamo šīs jūras vides aizsardzībā. Šajā sakarā Īrija atsaucas uz Konvencijas 123. un 197. pantu. Treškārt, pienākumu veikt nepieciešamo, lai aizsargātu un saglabātu Īrijas jūras vidi. Šajā sakarā Īrija atsaucas uz Konvencijas 192., 193., 194., 207., 211., 213. un 217. pantu.

6 — Mackel, N. "292. pants (bijušais 219. pants)", no: Léger, P. (red.) *Commentaire article par article des traités UE et CE*, Dalloz/Bruylant, Parīze/Brisele, 2000, 1874. lpp. Līdzīgi: Lasok, K., un Lasok, D. *Law and institutions of the European Union*, Reed Elsevier, 2001, 371. lpp. EOTK līgumā bija līdzīga norma, ET 87. pants. Par atšķirībām redakcijās starp šo normu un EKL 292. pantu/EAEK 193. pantu skat.: Herzog, P. "Article 219", no: Smit/Herzog, *The law of the European Community: a commentary on the EEC Treaty*, Bender, Ņujorka, 1976, 6.-170.1.-2.

7 — 1991. gada 14. decembra Atzinums 1/91 (*Recueil*, I-6079. lpp., 35. punkts).

8 — Van Panhuys, H. F. "Conflicts between the law of the European Communities and other rules of international law", 3 *Common Market Law Review* 420 (1966), 445. lpp.

13. Īrijas un Komisijas nostāja attiecībā uz Tiesas kompetences apjomu rūpniecības *MOX* strīdā ir diametrāli pretējas. Saskaņā ar Īrijas

viedokli neviens no strīdus jautājumiem nav piekritīgs Tiesai. Komisija savukārt apgalvo, ka strīds pilnībā ir Tiesas kompetencē. Tomēr šīs tiesvedības mērķiem nav jānoskaidro, vai strīds par rūpnīcu *MOX* pilnībā atrodas Tiesas kompetencē. Pietiek pārliecināties par to, vai vismaz daļēji strīda priekšmetu regulē Kopienų tiesības. Ja tas tā ir, tad, manuprāt, ir noteikts EKL 292. panta vai EAEK 193. panta, kā tas varētu būt, pārkāpums.

jāatrisina savas domstarpības Kopienų iekšienē⁹.

14. Nemaz nerunāju par to, ka Tiesai piekritīgs ir viss strīds tikai tāpēc, ka daļēji strīdam piemērojamas Kopienų tiesības. Var būt, ka strīds lielākoties un, iespējams, pārsvarā atrodas ārpus Tiesas kompetences un ka tikai viens vai daži strīdus jautājumi ir tai piekritīgi. Tomēr šādos apstākļos EKL 292. pants — vai EAEK 193. pants — tik un tā izslēdz iespēju, ka viss strīds, ieskaitot Kopienų tiesībās ietilpstošos elementus, tiek nodots izšķiršanai ar citu metodi, kas nav norādīta Kopienų līgumos. Galu galā noteikumos, ar ko nodibina Tiesas kompetences monopolu, nav noteikta robežlīnija. Kad vien runa ir par Kopienų tiesībām, dalībvalstīm

15. Komisija ir iesniegusi trīs iebildumus. Pirmkārt, tā apgalvo, ka Konvencijas tiesību normas, uz ko Īrija atsaukusies Šķirējtiesā, ir Kopienų tiesību sastāvdaļa un attiecīgi Tiesai ir ekskluzīva kompetence atrisināt strīdu starp dalībvalstīm. Līdz ar to šķirējtiesas procesa uzsākšana pret otru dalībvalsti par attiecīgajām Konvencijas tiesību normām ir EKL 292. panta pārkāpums. Otrkārt, Komisija uzskata, ka Īrija ir pārkāpusi EKL 292. pantu un EAEK 193. pantu, aicinot šķirējtiesu piemērot atsevišķu Kopienų direktīvu tiesību normas. Treškārt, tā apgalvo, ka, uzsākot šādu procesu, Īrija ir pārkāpusi pienākumu sadarboties, kas izriet no EKL 10. panta un EAEK 192. panta.

16. Es izvērtēšu šos trīs iebildumus pēc kārtas.

9 — Tas uzreiz nenozīmē, ka dalībvalstīm to strīdos vienmēr rūpīgi jānoskaidro strīda Kopienų elementi, lai Tiesā iesniegtu vienīgi šos elementus, pārejo strīdu iesniedzot izšķiršanai ar citām metodēm. Teorētiski šāda noskaidrošana būtu saskaņā ar EKL 292. pantu vai EAEK 193. pantu. Tomēr praksē var būt vēlāmāk "hibridu strīdus" starp dalībvalstīm pilnībā iesniegt Tiesā saskaņā ar EKL 239. pantu vai EAEK 154. pantu — gan par jautājumiem, kas ietilpst, gan par jautājumiem, kas neietilpst Tiesas kompetencē.

III — Tiesas kompetence attiecībā uz Konvencijas tiesību normām

17. Konvencija ir jaukts līgums. Laikā, kad Īrija iesniedza šķīrējtiesā izšķiršanai strīdu ar Apvienoto Karalisti, Eiropas Kopiena un 14 tās dalībvalstis bija Konvencijas dalībnieces¹⁰. Kopiena un dalībvalstis, kuras tajā laikā bija Konvencijas dalībnieces, saskaņā ar Konvenciju ir uzņēmušas pienākumus savas attiecīgās kompetences ietvaros¹¹. Piemēram, Kopiena uzņēmušas pienākumus jūras zvejas resursu saglabāšanā un apsaimniekošanā, bet dalībvalstis uzņēmušas pienākumus jūras robežu noteikšanas jomā¹².

18. Komisija uzskata, ka Konvencijas tiesību normas, uz kurām lietā pret Apvienoto

Karalisti atsauca Īrija, ietilpst Tiesas kompetencē, jo tās ir Kopienas kompetencē, kura šai Konvencijai pievienojās. Šajā sakarā Komisija uzsver, ka vides aizsardzība ir skaidri izteikts Kopienas mērķis, kas ir Kopienas ārējā kompetencē. Komisija turklāt norāda, ka Padomes Lēmums 98/392/EK¹³, ar kuru Eiropas Kopiena apstiprināja Konvenciju, arī bija pamatots ar Līguma 130.s pantu (šobrīd pēc grozījumiem — EKL 175. pants).

19. Turpretim Īrija uzskata, ka nav notikusi dalībvalstu kompetences nodošana Kopienai tajās jomās, kurās Īrija vēlas tiesāties pret Apvienoto Karalisti. Īrija apgalvo, ka Kopiena ir Konvencijas dalībniiece tikai tajās jomās, kas ekskluzīvi atrodas tās ārējā kompetencē. Tā kā pastāv Kopienas tiesību akti, kas saistīti ar attiecīgo jautājumu rūpnīcas MOX strīdā, šie tiesību akti nosaka minimālos standartus un Konvencijas tiesību normas uz tiem neattiecas. Saskaņā ar Īrijas uzskatu tas

10 — Visas dalībvalstis bija ratificējušas Konvenciju, izņemot Dāniju. Šobrīd visas dalībvalstis ir ratificējušas Konvenciju.

11 — Skat. Konvencijas IX pielikuma 4. un 5. pantu un 1998. gada 1. aprīļa deklarāciju, ko izdarīja Eiropas Kopiena saskaņā ar Konvencijas IX pielikuma 5. panta 1. punktu un Līguma 4. panta 4. punktu par Konvencijas XI daļas ieviešanu. Deklarācija tiks aplūkota 35. un 36. punktā.

12 — Galu galā šie ir jautājumi, kas ietilpst attiecīgi Kopienas un dalībvalstu ekskluzīvajā kompetencē.

13 — Padomes 1998. gada 23. marta Lēmums 98/392/EK par Eiropas Kopienas parakstīto ANO 1982. gada 10. decembra Jūras tiesību konvenciju un 1994. gada 28. jūlija Nolīgumu par minētās konvencijas XI daļas ieviešanu (OV L 179, 1. lpp.).

nozīmē, ka šīs tiesību normas nav kļuvušas par Kopienu tiesību sastāvdaļu un ka Tiesas kompetencē neietilpst Īrijas prasības izskatīšana pret Apvienoto Karalisti saskaņā ar Konvenciju.

Tiesas kompetencē. Tiesa ievēro smalkāku pieeju. Tā uzskata, ka "Kopienas, tās dalībvalstu un trešo valstu noslēgtajiem jauktajiem līgumiem ir tāds pats statuss Kopienas tiesību sistēmā kā Kopienas līgumiem, *ciktāl šie noteikumi izriet no Kopienas kompetences*"¹⁷.

20. Pirms šo argumentu izvērtēšanas man īsumā jāizklāsta attiecīgā judikatūra par Tiesas kompetences apjomu attiecībā uz jauktiem līgumiem.

21. Tiesa vairākkārtīgi ir atzinusi, ka tās kompetencē ietilpst arī jaukto līgumu normas¹⁴. It īpaši spriedumā lietā *Haegeman* Tiesa atzina, ka attiecīgās tiesību normas bija Kopienas tiesību neatņemama sastāvdaļa¹⁵. Tā rezultātā Tiesai ir kompetence sniegt prejudiciālus nolēmumus par to interpretāciju un tāsit spriedumu gadījumā, ja Kopienas dalībvalstis nepilda savus pienākumus, kas izriet no šīm tiesību normām¹⁶. Tomēr no Tiesas judikatūras nevar secināt, ka visas jaukto līgumu tiesību normas automātiski ir

22. Ciktāl Kopiena ir uzņēmusies pienākumus saskaņā ar jauktu līgumu, Kopienai saistošās tiesību normas ir Kopienas tiesību sastāvdaļa¹⁸. Šādā veidā tās ir saistošas Kopienai un tās dalībvalstīm¹⁹, un tās ietilpst Tiesas kompetencē²⁰. Nav šaubu, ka Kopiena ir uzņēmusies pienākumus saskaņā ar

14 — Ģenerālvokāta Tezauro [*Tesauro*] secinājumi lietā C-53/96 *Hermès* (1998. gada 16. jūnija spriedums, *Recueil*, I-3603. lpp., 8. punkts).

15 — Lietā *Haegeman* Tiesai ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tika lūgts interpretēt atsevišķas firdzniecības normas EEK Asociācijas līgumā ar Grieķiju. Jautājumā par tās kompetenci Tiesa nosprieda: "Līguma normas no tā spēka stāšanās brīža ir Kopienas tiesību neatņemama sastāvdaļa [...]. Attiecīgi Tiesa ir kompetenta sniegt prejudiciālos nolēmumus par šī līguma interpretāciju" (1974. gada 30. aprīļa spriedums lietā 181/73 *Haegeman*, *Recueil*, 449. lpp., 5. un 6. punkts). Skat. arī 1982. gada 26. oktobra spriedumu lietā 104/81 *Kupferberg* (*Recueil*, 3641. lpp., 13. punkts) un iepriekš minēto 1991. gada 14. decembra atzinumu 1/91, 37. un 38. punkts.

16 — Atzinums 1/91, minēts iepriekš, 38. punkts.

17 — 2004. gada 7. oktobra spriedums lietā C-239/03 Komisija/Francija (Krajums, I-9325. lpp., 25. punkts, izcēlums mans). Skat. arī 2002. gada 19. marta spriedumu lietā C-13/00 Komisija/Īrija (*Recueil*, I-2943. lpp., 14. punkts) un šajā pašā sakārā 1987. gada 30. septembra spriedumu lietā 12/86 *Demirel* (*Recueil*, 3719. lpp., 9. punkts).

18 — 2000. gada 14. decembra spriedums apvienotajās lietās C-300/98 un C-392/98 *Dior* u.c. (*Recueil*, I-11307. lpp., 33. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta Raišla [*Reischl*] secinājumus lietā 65/77 *Razanatsimba* (1977. gada 24. novembra spriedums, *Recueil*, 2229. lpp., īpaši 2243. lpp.): "Vienīgais nosacījums [lai Kopienas Tiesai būtu kompetence izskatīt iesniegto jautājumu] ir tas, ka attiecīgajam līgumam jābūt saistošam Kopienai un arī normai, kuras interpretācija ir lūgta, jābūt saistošai."

19 — Šajā pašā sakārā: 1975. gada 19. novembra spriedums lietā 38/75 *Nederlandse Spoorwegen* (*Recueil*, 1439. lpp., 16. punkts).

20 — Saskaņā ar EKL 300. panta 2. punktu un EKL 220. pantu. Skat. arī Schermers, H. G., un Waelbroeck, D. F. *Judicial protection in the European Union*, Kluwer Law International, Hāga/Londona/Njujorka, 2001, 296.–297. lpp.

jaukta līguma noteikumu, kad šis noteikums attiecas uz jautājumiem, kas ietilpst Kopienas ekskluzīvajā kompetencē — tāpat kā tas bija *Haegeman* lietā ar tirdzniecības noteikumiem. Pretēji tam, kad noteikums attiecas tikai uz jautājumiem, kas ietilpst dalībvalstu ekskluzīvajā kompetencē, tad dalībvalstis, nevis Kopiena, ir uzņēmušās pienākumus²¹.

23. Jautājums kļūst sarežģītāks, kad jaukta līguma noteikums var tikt piemērots jautājumā, kas vienlaikus atrodas gan Kopienas, gan tās dalībvalstu kompetencē. Jāatceras, ka tādā jomā kā vides politika, kurā Līgums

paredz konkurējošu kompetenci²², gan Kopienai, gan dalībvalstīm ir atļauts uzņemties saistības attiecībā ar trešām valstīm. Tomēr, tiklīdz Kopiena ir uzņēmusies šādas saistības vai arī tiklīdz tā ir veikusi iekšējos pasākumus, dalībvalstīm ir aizliegts uzņemties pienākumus, kas varētu ietekmēt šādā veidā radītos kopējos noteikumus²³.

24. Gan Īrija, gan Zviedrijas valdība norāda, ka, parakstot Konvenciju, Eiropas Kopiena tikai īstenoja tās ekskluzīvo ārējo kompetenci jūras vides aizsardzības jomā. Īrija turklāt apgalvo, ka noteikumi, kas ir būtiski rūpnīcas *MOX* strīdā, neietilpst Kopienas ekskluzīvajā kompetencē, jo tie tikai nosaka minimālos standartus un attiecīgi nav tādi, kas varētu ietekmēt Kopienas kopējos noteikumus²⁴. Savas nostājas pamatojumam Īrija atsaucas uz kompetences deklarāciju, kuru Kopiena

21 — Šādā situācijā Tiesai nav kompetences attiecībā uz šo normu (skat. šajā sakarā ģenerālvokāta Tezauro secinājumus lietā *Hermès*, minēta iepriekš, 19. punkts). Tomēr tiesību norma jauktā līgumā var arī būt piemērojama *gan* situācijās, kas ietilpst nacionālo tiesību jomā, *gan* situācijās, kas ietilpst Kopienas tiesību jomā. Jāatceras, ka šādas lietas Tiesai ir kompetence interpretēt tiesību normu prejudiciāla nolēmuma kontekstā pat tajās situācijās, kas attiecas uz nacionālo tiesību jomu (*Hermès*, minēta iepriekš, 32. un 33. punkts; skat. arī 2001. gada 13. septembra spriedumu lietā C-89/99 *Schieving-Nijstad* u.c. (*Recueil*, I-5851. lpp., 30. punkts). Pamatojums šim Tiesas kompetences aspektam ir dalībvalstu un Kopienas iestāžu sadarbības pienākums (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās C-300/98 un C-392/98 *Dior* u.c., 38. punkts). Par šo tēmu: Heliskoski, J. "The Jurisdiction of the European Court of Justice to Give Preliminary Rulings on the Interpretation of Mixed Agreements". [2000] 4 *Nordic Journal of International Law*, 395–412. lpp.; Koutrakos, P. "The Interpretation of Mixed Agreements under the Preliminary Reference Procedure". [2002] 7 *European Foreign Affairs Review*, 25–52. lpp.

22 — Līguma XIX sadaļa. Kopienas kompetence slēgt nolīgumus ar trešām personām ir skaidri noteikta EKL 174. panta 4. punktā.

23 — 1971. gada 31. marta spriedums lietā 22/70 Komisija/Padome (*AETR*) (*Recueil*, 263. lpp., 17. punkts). Skat. arī *Open Skies* spriedums: 2002. gada 5. novembra Tiesas spriedumi lietā C-466/98 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, I-9427. lpp.), lietā C-467/98 Komisija/Dānija (*Recueil*, I-9519. lpp.), lietā C-468/98 Komisija/Zviedrija (*Recueil*, I-9575. lpp.), lietā C-472/98 Komisija/Luksemburga (*Recueil*, I-9741. lpp.), lietā C-475/98 Komisija/Austrija (*Recueil*, I-9797. lpp.) un lietā C-476/98 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-9855. lpp.).

24 — Šajā sakarā Īrija pamatojas uz 1993. gada 19. marta atzinumu 2/91 (*Recueil*, I-1061. lpp.). Skat. it īpaši atzinuma 18. punktu.

parakstīja laikā, kad tā parakstīja Konvenciju²⁵.

vencijas noteikumiem par jūras vides aizsardzību, pievienojoties Konvencijai, īstenoja gan savu ekskluzīvo, gan neekskluzīvo ārējo kompetenci vides aizsardzības jomā.

25. Ja Īrijai būtu taisnība, sakot, ka Kopiena tikai īstenoja savu ekskluzīvo ārējo kompetenci, tad Tiesai patiešām būtu uzmanīgi jāpārbauda šīs kompetences robežas — tādā pašā veidā, kā tā darīja *Open Skies* spriedumos²⁶ —, lai noteiktu, vai attiecīgie Konvencijas noteikumi ir nonākuši Tiesas kompetencē kā Kopienas tiesiskās kārtības neatņemama sastāvdaļa.

26. Tomēr, manuprāt, nav pareizs pieņēmums, ka, parakstot Konvenciju, Kopiena ir tikai rīkojusies savas ekskluzīvās kompetences ietvaros.

27. Eiropas Kopienas vārdā Konvencija tika apstiprināta ar Padomes Lēmumu 98/392. Kā Komisija pareizi norāda, lēmums cita starpā pamatots ar Līguma 130.s pantu (šobrīd pēc grozījumiem — EKL 175. pants). Tāpēc varētu šķist, ka Kopiena attiecībā uz Kon-

28. Turklāt to apstiprina tas, ka laikā, kad notika pievienošanās Konvencijai, šajā jomā jau pastāvēja daudzi Kopienas pasākumi.

29. Šajā sakarā Komisija norāda, ka var saskatīt analogiju ar divām iepriekšējām pienākumu neizpildes tiesvedībām saistībā ar jauktajiem līgumiem: lieta [C-13/00] Komisija/Īrija²⁷ un lieta [C-239/03] Komisija/Francija²⁸. Abās lietās Tiesa nosprieda, ka tai bija kompetence, norādot, ka attiecīgie līgumi "lielā mērā ietilpa Kopienas kompetencē"²⁹. Tomēr Komisijas izmantotais salīdzinājums mani pārlicina tikai daļēji. Manuprāt, var vilkt paraleles ar lietu Komisija/Francija, bet ne ar lietu Komisija/Īrija.

30. Savā spriedumā lietā C-13/00 Komisija/Īrija Tiesa izskatīja jautājumu par to, vai tā bija kompetenta tiesvedībā par pienākumu

25 — Eiropas Kopienas 1998. gada 1. aprīļa Deklarācija par Konvencijas IX pielikuma 5. panta 1. punktu un Līguma 4. panta 4. punktu saistībā ar Konvencijas XI daļas ieviešanu (turpmāk tekstā — "Deklarācija").

26 — Minēti iepriekš 23. zemsvītras piezīmē.

27 — Minēta iepriekš 17. zemsvītras piezīmē.

28 — Minēta iepriekš 17. zemsvītras piezīmē.

29 — Komisija/Francija, minēta iepriekš, 27. punkts; Komisija/Īrija, minēta iepriekš, 16. punkts.

neizpildi sakarā ar Īrijas nepievienošanos noteiktajā laika posmā Bernes Konvencijai par literāro un mākslas darbu aizsardzību (Parīzes akts). Tiesa uzskatīja, ka tā bija kompetenta, jo Bernes Konvencija attiecās uz jomu, kas "lielā mērā ietilpa Kopienas kompetencē"³⁰. Tomēr šī frāze jāsaprot attiecīgās lietas specifikas kontekstā par pienākuma *pievienoties* Bernes Konvencijai neizpildi³¹. Kā norādīja ģenerālvokāts Mišo [*Mišo*], tad, lai arī Bernes Konvencija pilnībā neietilpst Kopienas kompetencē, šī konvencija ir nedalāma un valsts nevar tai pievienoties daļēji. Tādēļ līdzīgi arī Kopienas tiesību pienākums pievienoties Bernes Konvencijai ir nedalāms³².

attiecošies pienākumi, kas ir prasības priekšmets, ir Kopienas tiesību piemērošanas jomā"³³. Tiesa, norādot, ka Konvencijas un Protokola priekšmets "ļoti lielā mērā" sakrīt ar dažādu Kopienas tiesību aktu priekšmetu, secināja, ka "Kopienas interesēs ir, lai gan Kopiena, gan tās dalībvalstis ievērotu saistības, kuras ir tikušas uzņemtas [saskaņā ar Konvenciju un Protokolu]"³⁴. Tiesa attiecīgi nosprieda, ka tā bija kompetenta, neraugoties uz to, ka tiesvedība par pienākumu neizpildi attiecās uz saldūdens un nogulu ieplūdi jūras vidē — jautājumu, kas vēl neietilpa iekšējos Kopienas tiesību aktos³⁵.

31. No otras puses, lieta C-239/03 Komisija/Francija neattiecās uz pienākumu pievienoties starptautiskajam līgumam. Tā attiecās uz prasībām par pienākumu neizpildi, kas celtas pret Franciju par to, ka tā nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar atsevišķām Konvencijas par Vidusjūras aizsardzību pret piesārņojumu un Protokola pie šīs konvencijas tiesību normām. Tiesa nosprieda, ka, "tā kā celtās prasības par pienākumu neizpildi priekšmets var attiekties tikai uz tādu pienākumu neizpildi, kas izriet no Kopienas tiesībām, [...] ir jāpārlicinās, vai uz Franciju

32. Līdzīgi kā šajā lietā, arī lietā Komisija/Francija attiecās uz starptautisko līgumu, kuru kopīgi noslēdza Kopiena un tās dalībvalstis. Turklāt lietā Komisija/Francija atbildēja dalībvalsts arī uzskatīja, ka Tiesai nebija kompetences attiecībā uz apskatāmajiem pienākumiem, jo tie neietilpa Kopienas ārējā kompetencē. Tiesa noraidīja šo prasību. Tā interpretēja savas kompetences robežas,

30 — Spriedums lietā Komisija/Īrija, minēta iepriekš, 16. punkts.

31 — Skat. it īpaši sprieduma 19. un 23. punktu.

32 — Ģenerālvokāta Mišo secinājumi lietā C-13/00 Komisija/Īrija, 52. punkts.

33 — Spriedums lietā Komisija/Francija, minēta iepriekš, 23. punkts.

34 — Sprieduma 29. punkts.

35 — Sprieduma 30. un 31. punkts. Skat. arī Tiesas 2004. gada 15. jūlija prejudiciālo nolēmumu lietā C-213/03 *Pêcheurs de l'étang de Berre* (Kraļums, I-7357. lpp.) par to pašu Konvenciju. Tiesa, tieši nepārbaudot tās kompetenci attiecībā uz Konvencijas un Protokola normām, sniedza nolēmumu par valsts tiesas uzdotajiem jautājumiem.

ņemot vērā ieinteresētību aizsargāt esošo Kopienu tiesiskā regulējuma integritāti.

33. Tiesas apsvērumu sprieduma 27. punktā par to, ka aplūkojamie nosacījumi attiecas uz “jomu, kas lielā mērā ietilpst Kopienas kompetencē”³⁶, var viegli pārprast kā tādu, kas liek domāt, ka Tiesa taisīja spriedumu tiesvedībā par pienākumu neizpildi attiecībā uz pienākumiem, kas radušies ārpus Kopienu tiesību ietvariem. Protams, tā nevar būt³⁷. Es izprotu šo spriedumu tādējādi, ka attiecībā uz saldūdens un nogulu ieplūdēm jūras vidē Tiesa uzskatīja, ka Kopiena, noslēdzot šo līgumu, ir īstenojusi tās neekskluzīvo kompetenci. Citiem vārdiem sakot, starptautiska līguma noslēgšana pati par sevi var būt veids, kādā īstenot Kopienas neekskluzīvo kompetenci, neatkarīgi no iepriekšējās Kopienas iekšējo tiesību aktu pieņemšanas. Šajā gadījumā tas nozīmē, ka, noslēdzot līgumu, Kopiena tiktāl, ciktāl tā pamatojās uz ārējās

kompetences tiesisko pamatu, īstenoja savu kompetenci kā ekskluzīvā, tā neekskluzīvā jomā³⁸. Tādējādi šajās jomās Kopiena uzņēmās starptautiskus pienākumus, kas attiecīgi ir Tiesas kompetencē kā pienākumi, kas izriet no Kopienu tiesībām³⁹.

34. Pretēji Īrijas apgalvojumiem Deklarācija “attiecībā uz Eiropas Ekonomikas kopienas kompetenci Konvencijas regulētajos jautājumos” nenoved pie atšķirīga secinājuma.

35. Sadaļā ar nosaukumu “Jomas, kurās Kopiena daļa kompetenci ar dalībvalstīm” Deklarācija nosaka:

“Attiecībā uz noteikumiem par jūras transportu, kuģošanas drošību un jūras piesārņojuma novēršanu [...] Kopienai ir ekskluzīva kompetence tikai tiktāl, ciktāl konvencijas vai juridisko aktu, kas pieņemti tās ieviešanai, noteikumi ietekmē Kopienas pieņemtos kopējos noteikumus. Ja pastāv Kopienu nor-

36 — Mans izcēlums.

37 — Kā Tiesa noteica sprieduma 23. punktā, tiesvedība par pienākumu neizpildi “var būt saistīta vienīgi ar tādu pienākumu nepildīšanu, kas izriet no Kopienu tiesībām”; Tiesa attiecīgi parbaudīja, “vai Francijai uzliktie pienākumi, kas ir tiesvedības pamata, ietilpst Kopienu tiesībās”. Protams, ir iespējams, it īpaši jauktū līgumu kontekstā, ka tādu dalībvalsts pienākumu nepildīšana, kas izriet no līguma, bet neatrodas Kopienas kompetencē, apdraudēs Kopienas mērķu sasniegšanu un kaitēs Kopienas interesēm. Šādos gadījumos Tiesa ir kompetenta taisīt spriedumu tiesvedības par pienākumu neizpildi. Tomēr tiesvedību par pienākumu neizpildi nevar uzsākt tieši, pamatojoties uz pienākumu, kas izriet no jauktajiem līgumiem, neizpildi. Tā vietā tiesvedība jāuzsāk, pamatojoties uz Kopienas pienākuma neizpildi, kas izriet no EKL 10. panta. Skat. arī Hillion, C. *The evolving system of European Union external relations as evidenced in the EU Partnerships with Russia and Ukraine*, referāts, Leidene, 2005, 130. lpp.

38 — Konvenciju par Vidusjūras aizsardzību un Protokolu par piesārņojumu no sauszemes avotiem pieņēma attiecīgi ar Padomes 1977. gada 25. jūlija Lēmumu 77/585/EK un Padomes 1983. gada 28. februāra Lēmumu 38/101/EK, abus pamatojot ar EK līguma 235. pantu (šobrīd pēc grozījumiem — EKL 308. pants).

39 — Iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās C-300/98 un C-392/98 *Dior u.c.*, 33. punkts. Skat. arī šo secinājumu 22. punktu.

mas, bet tās netiek ietekmētas, it īpaši, ja Kopienų noteikumi nosaka tikai minimālās normas, dalībvalstīm ir kompetence, neskarot Kopienų kompetenci, rīkoties šajā jomā. Pārējos gadījumos kompetence ir dalībvalstīm.

Pielikumā ir atbilstošo Kopienų aktu saraksts. No šiem tekstiem izrietošās kompetences apjoms ir jānovērtē, salīdzinot ar katra teksta precīziem noteikumiem un it īpaši apjomu, kādā šie noteikumi nosaka kopējās normas.”

36. Manuprāt, šāda redakcija mēģina atspoguļot Kopienų Tiesas judikatūru, it īpaši lietu 22/70 Komisija/Padome (*AETR*) un 1993. gada 19. marta atzinumu 2/91. Gala iznākumā iegūtais teksts var būt neskaidrs un neveikls, tomēr tas neļauj uzskatīt, ka Kopiena tikai īstenoja tās ekskluzīvo ārējo kompetenci jūras vides aizsardzības jomā.

37. Tādējādi Komisijai ir pamats uzskatīt, ka Īrija ir atsaukusies uz Konvencijas normām, kas kļuvušas par Kopienų tiesību sastāvdaļu un tādēļ ietilpst Tiesas kompetencē.

38. Īrija uzskata, ka, ja uzstāj uz Tiesas kompetences ekskluzivitāti Konvencijas regulētajās jomās, tad Īrija nevarētu izmantot pienācīgus tiesību aizsardzības līdzekļus saskaņā ar Konvenciju.

39. Es nepiekrītu. Jau atkal jāatsaucas uz EKL 227. pantā noteikto procedūru un iespēju lūgt pagaidu pasākumus saskaņā ar EKL 243. pantu. Papildus tam vērts norādīt, ka Konvencijas 282. pants skaidri atļauj izmantot citādas strīdu risināšanas formas nekā tās, kas noteiktas Konvencijā⁴⁰. Turklāt, pat saskaroties ar patiesām grūtībām, dalībvalstīm nav atļauts rīkoties ārpus Kopienų konteksta tikai tādēļ, ka tās uzskata, ka šāda rīcība būtu piemērotāka⁴¹.

40. Kā papildu argumentu Īrija norāda, ka tad, ja Konvencija ir tikusi iekļauta Kopienų tiesībās, tad tas pats notiktu ar Konvencijas noteikumiem par strīdu atrisināšanu. Kon-

40 — Konvencijas 282. pants, kura nosaukums ir “Vispārējo [reģionālo] vai divpusejo vienošanos saistības”, paredz: “Ja Dalībvalstis, kas ir strīda puses, strīdā par šīs Konvencijas iztulkošanu vai piemērošanu vienojas ar vispārējās, reģionālās vai divpusejās vienošanās palīdzību vai kādā citā veidā, ka tāds strīds pēc kādas no strīda puses lūguma nodots izšķiršanai pēc tādas procedūras, kas saista ar obligātu lēmuma pieņemšanu, tad šī procedūra piemērojama to procedūru vietā, ko paredz šī daļa, ja strīda puses nevienojas par citu”.

41 — Pēc analogijas skat. 1979. gada 25. septembra spriedumu lietā 232/78 Komisija/Frāncija (*Recueil*, 2729. lpp., 7.–9. punkts).

vencijā paredzētās strīdu atrisināšanas metodes attiecīgi kļūtu par atrisināšanas metodēm, kādas paredz "šis līgums" EKL 292. panta izpratnē.

41. Es nepiekrītu viedoklim, ka Konvencijas strīdu risināšanas režīms ir ticis iekļauts un tādējādi mainījies Kopienas pašas tiesu sistēmu. EKL 292. pants neļauj ar starptautisku līgumu Tiesas ekskluzīvo kompetencei nodot citai tiesai⁴². Tādēļ nav iespējams, ka pievienošanās Konvencijai rezultātā Tiesas kompetence izšķirt Kopienas dalībvalstu strīdus par Kopienas tiesību interpretāciju vai piemērošanu būtu nodota citai jurisdikcijai, kas izveidota saskaņā ar Konvenciju.

42. Šo iemeslu dēļ es ierosinu, lai Tiesa noteic, ka, iesniedzot saskaņā ar Konvencijas VII pielikumu izveidotajā šķirējtiesā izšķiršanai strīdu ar Apvienoto Karalisti par rūpnīcu MOX, Īrija nav ievērojusi savus pienākumus, kas izriet no EKL 292. panta.

42 — Atzinums 1/91, minēts iepriekš, 35. punkts.

43. Tā kā EAEK nav Konvencijas dalībniece, tad iepriekšējā argumentācija neder, lai izdarītu tos pašus secinājumus attiecībā uz EAEK 193. pantu. Lai izvērtētu sūdzību par to, ka Īrija nav ievērojusi savus pienākumus saskaņā ar EAEK 193. pantu, jāaplūko Komisijas iesniegtais otrais pamats.

IV — Īrijas atsaukšanās uz Kopienas tiesībām šķirējtiesā

44. Kā uzskata Komisija, Īrija ir rīkojusies pretrunā tās pienākumiem, kas izriet no EKL 292. panta un EAEK 193. panta, lūdzot Kopienai nepiederošai šķirējtiesai interpretēt un piemērot Kopienas tiesību aktus. Apvienotā Karaliste piekrīt šim viedoklim. Komisija un Apvienotā Karaliste norāda, ka savos apsvērumos šķirējtiesai Īrija piemin direktīvas 85/337/EEK⁴³, 90/313/EEK⁴⁴, 80/836/

43 — Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.) ar Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvas 97/11/EK (OV L 73, 5. lpp.) izdarītajiem grozījumiem. Pēc tam direktīvā tika izdarīti grozījumi ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK (OV L 56, 17. lpp.).

44 — Padomes 1990. gada 7. jūnija Direktīva 90/313/EEK par brīvu piekļuvi vides informācijai (OV L 158, 56. lpp.).

*Euratom*⁴⁵, 92/3/*Euratom*⁴⁶ un 96/29/*Euratom*⁴⁷, kā arī OSPAR Konvencijas noteikumus⁴⁸.

46. Manuprāt, šo argumentu nevar atbalstīt.

45. Īrija uzskata, ka tā nav lūgusi šķirējtiesu piemērot Kopienas tiesības, bet tikai atsaucās uz direktīvām kā palīgīdzekli, lai interpretētu Konvencijas pienākumus. Tā atzīmē, ka 2003. gada 16. septembra vēstulē Komisijai tā svinīgi apņēmas, ka tā turpinās atsaukties uz Kopienas tiesību aktiem, vienīgi lai palīdzētu interpretēt Konvenciju, un ka tā nelūgs Konvencijas šķirējtiesu izmeklēt, vai Apvienotā Karaliste ir pārkāpusi kādu Kopienas tiesību noteikumu vai aktu. Īrija uzsver, ka tā nav rīkojusies pretēji saviem pienākumiem, kas izriet no EKL 292. panta vai EAEK 193. panta, jo tā nav iesniegusi sūdzību, ka Apvienotā Karaliste ir pārkāpusi kādu pienākumu, kas izriet no Kopienas tiesībām.

45 — Padomes 1980. gada 15. jūlija Direktīva 80/836/*Euratom*, ar kuru groza direktīvas, kuras nosaka drošības pamatstandartus sabiedrības un darba ņēmēju veselības aizsardzībai no jonizējošā starojuma apdraudējuma (OV L 246, 1. lpp.).

46 — Padomes 1992. gada 3. februāra Direktīva 92/3/*Euratom* par kontroli un uzraudzību attiecībā uz radioaktīvo atkritumu pārvaldījumiem starp dalībvalstīm, to ieviešanu Kopienā un izvešanu no Kopienas (OV L 35, 24. lpp.).

47 — Padomes 1996. gada 13. maija Direktīva 96/29/*Euratom*, ar ko nosaka drošības pamatstandartus sabiedrības un darba ņēmēju veselības aizsardzībai no jonizējošā starojuma apdraudējuma (OV L 159, 1. lpp.).

48 — Konvencija par Ziemeļaustrumatlantijas jūras vides aizsardzību, kuru Kopienas vārdā noslēgusi Padome ar 1997. gada 7. oktobra Lēmumu 98/249/EK (OV 1998, L 104, 1. lpp.).

47. No Īrijas apsvērumiem šķirējtiesai izriet, ka atsauces uz Kopienas tiesību aktiem tika izdarītas, ņemot vērā Konvencijas 293. panta 1. punktu. Saskaņā ar šo normu šķirējtiesa "piemēro šo Konvenciju, kā arī citas starptautisko tiesību normas, kas nav pretrunā ar šo Konvenciju".

48. 2001. gada 25. oktobrī iesniegtā pieteikuma par lietas ierosināšanu 3. punktā Īrija norāda, ka "šķirējtiesai arī tiks lūgts ņemt vērā, kur nepieciešams, citu starptautisko aktu normas, ieskaitot starptautiskās konvencijas un Eiropas Kopienas tiesības". Pieteikuma par lietas ierosināšanu 34. punktā Īrija atsaucas uz Konvencijas 293. panta 1. punktu un norāda, ka "Konvencijas normas ir veidotas tā, ka tās atsaucas uz citām starptautiskām normām, kas ir saistītas Apvienotajai Karalistei, ieskaitot 1992. gada OSPAR Konvenciju par Ziemeļaustrumatlantijas jūras vides aizsardzību, Direktīvu 85/337/EEK un Direktīvas 80/836/*Euratom* un 96/239/*Euratom*".

49. Turklāt procesuālajā rakstā, ko Īrija iesniedza Konvencijas šķirējtiesā, Īrija norāda, ka "starptautisko tiesību normas, kuras

VII pielikuma šķirējtiesai jāpiemēro [..], atrodamas *gan* attiecīgajās Konvencijas normās, *gan* "citās starptautisko tiesību normās, kas nav nesaderīgas" ar Konvenciju"⁴⁹. Turklāt Īrija norāda, ka "abējādi — interpretējot vispārējās Konvencijas normas plašākā starptautisko tiesību izpratnē un liekot piemērot citas starptautiskās normas, standartus un praksi — Konvencija uzņemas integrējošu funkciju, saliekot kopā konvencionālās un paražu normas un reģionālās un globālās normas"⁵⁰.

interpretācijai un kā [citu starptautisko tiesību normu] aktu piemēri, kas šai šķirējtiesai jāpiemēro izskatāmajā lietā saskaņā ar Konvencijas 293. panta 1. punktu"⁵¹. Savā atbildē Īrija norāda, ka "prasībās par jūras vidi, kurās ietverti atsevišķu starptautisko normu un standartu, ko noteikusi kompetenta starptautiskā organizācija vai diplomātiskā konference, pārkāpumi", šķirējtiesai "jāņem vērā un jāpiemēro šīs starptautiskās normas un standarti"⁵².

50. Procesuālā raksta 6.19. punktā Īrija norāda, ka atsauce uz attiecīgajām Kopienas normām ir izdarīta nevis tādēļ, lai lūgtu šķirējtiesu tās piemērot *per se*, bet gan "tādēļ, ka tās parāda, kā Konvencijas vispārīgās saistības ir interpretējamas un piemērojamas". Tomēr viscaur tās turpmākajos apsvērumos šķirējtiesai Īrija vairākkārtīgi atsaucas uz Kopienas normām saistībā ar Konvencijas 293. panta 1. punktu. Piemēram, procesuālā raksta daļā par pienākumu veikt pienācīgu vides ietekmes novērtējumu nodaļā "Tiesisko saistību avoti" Īrija citu tiesību aktu starpā atsaucas uz Direktīvu 85/337 un norāda, ka "šie tiesību akti ir nozīmīgi kā rokasgrāmata Konvencijas 206. panta uzlikto saistību

51. Atbilstīgi šiem apsvērumiem es nesaskatu, ka Īrija nebūtu norādījusi, ka Apvienotā Karaliste ir pārkāpusi saistības saskaņā ar Kopienas tiesībām⁵³. Katrā ziņā Īrija lūdz šķirējtiesai atzīt, ka Apvienotā Karaliste ir pārkāpusi saistības, kas izriet no Konvencijas, kuras saskaņā ar to, kā Īrija interpretē

51 — Īrijas procesuālā raksta 7.6. punktā.

52 — Īrijas atbilde, 5.14. punkts. Skat. arī 5.36. punktu: "VII pielikumā minētās šķirējtiesas uzdevums ir, objektīvi pamatojot, noteikt valsts pienākumu apmēru saskaņā ar Konvenciju. Lai to noteiktu, tai obligāti jānovērtē, vai valsts ir, piemēram, veikusi nepieciešamos pasākumus, lai ieviestu piemērojamas starptautiskās normas un standartus, uz kuriem Konvencija izdara *renvoi*. Kļūstot par Konvencijas dalībvalsti, Apvienotā Karaliste ir piekritusi tam, lai VII pielikumā minētā šķirējtiesa to noteiktu."

53 — Kā patiesām viens no šķirējtiesas tiesniešiem arī norādīja. Skat.: *The Mox Plant Case*, Tiesvedības otrās dienas tiesas sēdes protokols, 44. lpp. *in fine* (sera Artūra Votsa [Sir Arthur Watts] KCMG QC jautājums profesoram Voganam Lēvem [Prof. Vaughan Lowe], kas uzstājās kā Īrijas juriskonsults [Counsel]).

49 — Īrijas Memoriaļa 6.1. punkts. Izcēlums lietots oriģinālā.

50 — Īrijas Memoriaļa 6.7. punkts.

Konvenciju, saskan ar saistībām, kas izriet no Kopienas tiesībām. Šajā sakarā Īrija aicina šķīrējtiesu sniegt Apvienotās Karalistes saistību interpretāciju saskaņā ar EKL un EAEK normām⁵⁴.

normas noteic, ka dalībvalstis “atturas no visiem pasākumiem, kas varētu traucēt šā Līguma mērķu sasniegšanu”. Komisija izvirza divus argumentus.

52. Ņemot vērā iepriekš minēto, jāatzīst, ka Īrija nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 292. pantu un EAEK 193. pantu, iesniedzot izšķiršanai strīdu par EKL un EAEK interpretāciju un piemērošanu šķīrējtiesai, kas izveidota saskaņā ar Konvencijas VII pielikumu.

54. Pirmkārt, Komisija norāda sakarā ar jauktiem līgumiem, ka dalībvalstīm ir pienākums sadarboties EKL 10. panta 2. daļas izpratnē. Kā uzskata Komisija, Īrija ir rīkojusies pretēji šim pienākumam, uzsākot strīda risināšanas procesu saskaņā ar noteikumiem, kas ir Kopienas kompetencē; šāda rīcība var radīt neskaidrības trešām valstīm par Kopienas kā līgumslēdzējas puses ārējo pārstāvību un iekšējo saskaņotību, un tas ievērojami traucē Kopienas ārējās rīcības efektivitātei un saskaņotībai.

V — Pienākums sadarboties

53. Komisija apgalvo, ka līdzās saistību, kas izriet no EKL 292. panta un EAEK 193. panta, pārkāpumiem Īrija ir pārkāpusi EKL 10. panta 2. daļu un EAEK 192. panta 2. daļu. Abas

55. Es neuzskatu, ka Tiesai būtu jāizskata šis jautājums. Komisijas sūdzības mērķis būtībā ir tāds pats, kā no EKL 292. panta izrietošās sūdzības mērķis. Manuprāt, EKL 292. pants īpašā veidā pauž vispārējo lojalitātes principu, kas nostiprināts EKL 10. panta 2. daļā⁵⁵. Tādēļ pietiek ar novērtējumu saskaņā ar EKL 292. pantu.

54 — Skat. piemēram, Īrijas apsvērumus attiecībā uz Apvienotās Karalistes pienākumiem saskaņā ar Direktīvu 85/337 Īrijas procesuālā raksta 7.28., 8.102. un 8.114. punkta.

55 — Skat. šo secinājumu 10. punktu.

56. Komisija izvirza arī otru argumentu par to, ka Īrija ir pārkāpusi sadarbības pienākumu. Tā norāda, ka saskaņā ar EKL 10. pantu un EAEK 192. pantu Īrijai pirms strīda izšķiršanas uzsākšanas saskaņā ar Konvenciju bija jāinformē un jākonsultējas ar kompetentām Kopienas iestādēm.

57. Šajā jautājumā es piekrītu Komisijai. EKL 10. pants un EAEK 192. pants uzliek abpusēju patiesas sadarbības pienākumu Kopienas iestādēm un tās dalībvalstīm⁵⁶. Šis pienākums ir it īpaši nozīmīgs ārējo attiecību jomā⁵⁷ un ir piemērojams *a fortiori*, ja Kopiena un dalībvalstis ir kopīgi uzņēmušas saistības attiecībās ar trešām valstīm⁵⁸.

58. Atsevišķos gadījumos sadarbības pienākums var būt saistīts ar dalībvalstu pienā-

kumu konsultēties ar Komisiju, lai izvairītos no Kapienu tiesību pārkāpšanas vai Kopienas politiku kavēšanas riska⁵⁹. Manuprāt, šis lietas apstākļos Īrijai bija šāds pienākums. Īrija nolēma tiesāties pret citu dalībvalsti saskaņā ar starptautisku līgumu, kuras dalībiece ir Eiropas Kopiena, un par jautājumu, kas, iespējams, atrodas Tiesas ekskluzīvajā kompetencē. Kā Komisija pareizi norāda, konsultācijas būtu bijušas noderīgas, lai noskaidrotu, ciktāl strīds attiecas uz Kapienu tiesībām. Turklāt tas būtu devis iespēju apmainīties ar viedokļiem par to, vai tiesvedību par pienākumu neizpildi var uzsākt pret dalībvalsti, kas it kā pārkāpusi starptautisko līgumu. Tomēr Īrija nemēģināja uzzināt Komisijas viedokli līdz brīdim, kad tā uzsāka strīda izšķiršanas procesu.

56 — Skat., piemēram, 1983. gada 10. februāra spriedumu lietā 230/81 Luksemburga/Parlaments, (*Recueil*, 255. lpp., 37. punkts), 1998. gada 22. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-36/97 un 37/97 *Kellinghusen* un *Ketelsen* (*Recueil*, I-6337. lpp., 30. punkts), 2004. gada 4. marta spriedumu lietā C-344/01 Vācija/Komisija (*Recueil*, I-2081. lpp., 79. punkts) un 2004. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-82/03 Komisija/Itālija (Krajums, I-6635. lpp., 15. punkts).

57 — Skat., piemēram, spriedumu lietā *AETR*, minēta iepriekš, 21. un 22. punkts; 1976. gada 14. jūlija spriedumu apvienotajās lietās 3/76, 4/76 un 6/76 *Kramer* (*Recueil*, 1279. lpp., 42.–45. punkts), 1978. gada 14. novembra atzinumu 1/78 (*Recueil*, 2151. lpp., 33. punkts); kā arī spriedumu lietā 104/81 *Kupferberg*, minēta iepriekš, 13. punkts, un 2005. gada 2. jūnija spriedumu lietā C-266/03 Komisija/Luksemburga (Krajums, I-4805. lpp., 57.–66. punkts).

58 — Skat. šajā sakarā iepriekš minēto atzinumu 2/91, 36. punkts; 1994. gada 15. novembra atzinumu 1/94 (*Recueil*, I-5267. lpp., 108. punkts) un 1996. gada 19. marta Tiesas spriedumu lietā C-25/94 Komisija/Padome (*Recueil*, I-1469. lpp., 48. punkts).

59. Pamatojoties uz to, es uzskatu, ka Īrija nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 10. pantu un EAEK 192. pantu.

59 — Skat. šajā sakarā lietas, kurās Tiesa nosprieda, ka EKL 10. pantā ietverts pienākums konsultēties ar Komisiju: spriedums lietā 141/78 Francija/Apvienotā Karaliste, minēts iepriekš, 8. un 9. punkts; 1981. gada 5. maija spriedums lietā 804/79 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, 1045. lpp., 31. punkts), 1987. gada 7. maija spriedums lietā 186/85 Komisija/Belģija (*Recueil*, 2029. lpp., 40. punkts), spriedums lietā C-266/03 Komisija/Luksemburga, minēts iepriekš, 61.–66. punkts, un 2005. gada 14. jūlija spriedums lietā C-433/03 Komisija/Vācija (Krajums, I-6985. lpp., 68.–73. punkts).

VI — Par tiesāšanās izdevumiem

ka Īrijai kā dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam.

60. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriet atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, es ierosinu,

VII — Secinājumi

61. Es ierosinu, ka Tiesa:

- noteic, ka, uzsākot strīdu noregulēšanas procedūru pret Apvienoto Karalisti saistībā ar rūpnīcu *MOX*, kas izvietota Sellafildā, Īrija nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 292. pantu un EAEK 193. pantu;
- noteic, ka, uzsākot šīs procedūras bez iepriekšējas konsultēšanās ar Komisiju, Īrija nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 10. pantu un EAEK 192. pantu;
- uzliek Īrijai pienākumu atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.